

# België: medisch rapport en het einde van de crisis

Amid Faljaoui  
Belastingconsulent

Een zware crisis, zoals we thans doormaken, heeft in theorie 8,4 jaar nodig om te verdwijnen. Maar dat belet niet dat sommige auteurs, waaronder economen, blijven beweren dat het ergste nog moet komen, terwijl de werkelijkheid hen al jaren tegenspreekt!

In maart 2014 hebben we allemaal vernomen dat Standard & Poor's onze rating – met andere woorden onze financiële positie – op AA handhaaft. U herinnert zich nog wel dat het dit genre van ratingbureaus is dat in het heetst van de crisis onder vuur kwam te liggen, eerst omdat het ondoordacht vergiftigde financiële producten, die aan de oorsprong van de subprimecrisis lagen, gunstig had beoordeeld en vervolgens omdat het de financiële rating van verschillende landen, zoals Griekenland, op het slechtste moment van de crisis had verlaagd en dus hun ondergang had bespoedigd.

Vandaag is dat natuurlijk allemaal vergeten. Het enige dat voor onze regering nog telt, is dat Standard & Poor's onze rating, onze financiële positie, op AA behoudt. En dat komt overeen met 18 op 20 in een schoolrapport! Enigszins een erbewijs van de ondeugd van gisteren aan de deugd van vandaag!

Waarom hebben wij dat goede rapport te danken? Vooreerst aan het feit dat onze economische groei weliswaar niet spectaculair is, maar alleszins boven het gemiddelde van de eurozone uitsteekt. Voor 2014 zou onze economie een groei van 1,4 % moeten vertonen, tegen slechts 1 % voor de eurozone. De Belgische leerling doet het dus beter dan de Europese. Maar dat is niet het enige positieve resultaat. Een extra pluspunt is dat ons land erin geslaagd is zijn begrotingstekort – geraamd op (-2,8 %) – te verminderen, en dat het onder het Europese gemiddelde zal blijven.

## Overheidsschuld op 100 %

De volgende kers op de taart: de regering is erin geslaagd de overheidsschuld net onder de drempel van 100 % van het bbp te krijgen. De puristen zullen natuurlijk zeggen dat dit te danken is aan enige boekhoudtrucs en de verkoop van een paar kroonjuwelen, zoals de deelneming van de staat in BNP Paribas Fortis. Standard & Poor's zegt trouwens dat ook het Belgische globale bankenrisico naar beneden werd bijgesteld. Onze banken hebben niet alleen hun balans vermindert, maar ook hun blootstelling aan de risico's – of toch alleszins aan de meest risicodragende activiteiten – zonder de financiering van de economie al te veel te beperken.

Kortom, op basis van onze groei, ons begrotingstekort, onze overheidsschuld en ons bankenrisico doet België het beter dan zijn burens. En laat dat nu net het minpunt zijn dat Standard & Poor's aangeeft: wij zijn ook afhankelijk van de goede financiële gezondheid van onze burens. Mocht het herstel in Nederland of Frankrijk – twee van onze belangrijkste handelspartners – spaak lopen, dan zou de rating van België verlaagd kunnen worden. Maar zo ver is het nog niet en goed nieuws op economisch vlak is zo zeldzaam dat we de tijd niet nemen om ervan te genieten.

Ook is het zo dat dit goede macro-economische rapport ons niet zegt wanneer we uit de crisis zullen raken, die nu al zes jaar aanhoudt. En als we zeggen uit de crisis, hebben we het niet over de crisis die in de dagbladen wordt aangekondigd, want officieel is Europa in principe uit de crisis. Het herstel, zij het nog zwakjes, is een feit, want we spreken van een groei van 1 tot 1,1 %. Dat is niet veel, maar het is tenminste positief volgens de economen, en dus zijn we officieel uit de recessie (klassiek gedefinieerd als twee kwartalen negatieve groei)!

De burger daarentegen is een beetje zoals de schoonzus van Blauwbaard, die vruchteloos de einder afspeurt naar het herstel dat eraan komt. En het is niet uit kwaadwilligheid dat hij het niet ziet: de faillissementen zijn helaas nog even talrijk en de toegang tot krediet wordt steeds lastiger. De bankiers mogen dan nog zeggen dat het niet waar is, zoals hun federatie Febelfin regelmatig doet, maar dat is dan omdat er minder vraag is. De zelfstandigen en de ondernemers zullen u antwoorden dat de bankiers de waarheid verdraaien, want om te slagen voor de stresstest die de Europese Centrale Bank hun gaat opleggen, hebben de Belgische bankiers, net als alle andere bankiers uit de eurozone, hun voorwaarden voor de toekenning van krediet verstrengd. En alsof dat nog niet volstond, moet de burger tot zijn meerdere angst nu ook nog vernemen dat onze overheidsschuld groter dreigt te worden als de eurozone in deflatie gaat!

### Gevaar voor deflatie

De reden daarvan? Deflatie is als de pest. Zij is dodelijk, want het is een periode waarin de prijzen alleen maar dalen. Dat betekent dat iedereen zijn aankopen uitstelt omdat hij denkt dat het morgen nog goedkoper zal zijn. Als we allemaal hetzelfde doen, wordt er een vicieuze cirkel op gang gebracht, omdat niemand nog koopt en niemand meer verkoopt. Gelukkig is die deflatie nog maar een dreiging, wat niet wegneemt dat ze de economen zorgen baart. Behalve Mario Draghi dan, de voorzitter van de ECB (Europese Centrale Bank), want die herhaalde nog eens dat men klaar is om in te grijpen, maar dat inflatie volgens hem (nog?) niet samengaat met deflatie.

### Wanneer eindigt de crisis?

Voor degenen die absoluut een datum willen plakken op het einde van de crisis, is er ook goed nieuws: twee Amerikaanse economen, Carmen Reinhart et Kenneth Rogoff, hebben de wereldwijde crisissen over verschillende eeuwen bestudeerd en een zwaarte-index opgesteld van de 100 voorbije crisissen, waaronder de ergste van de laatste 200 jaar. Daaruit leren we hoeveel jaren het vergt vooraleer het bbp per inwoner, zijnde de rijkdom per inwoner, opnieuw het peil van vóór de crisis bereikt. Antwoord: gemiddeld acht jaar en vier maanden. We zullen de berekening maken: de crisis is begonnen in 2008, dat is al bijna zes jaar. We zitten dus in de laatste rechte lijn. Nog twee jaar zuchten vóór we eindelijk oef kunnen zeggen!

Tenminste als de opkomende landen niet wegzinken, als China niet ontploft, als de Arabische landen niet in de chaos verglijden, als er geen andere spanningen meer ontstaan. Kortom, we zullen nog veel kaarsjes moeten aansteken tijdens die twee resterende jaren.

### De onheilspredikers zijn terug

Wat grappig is met deze crisis is dat, zelfs nu het beter lijkt te gaan, er altijd onheilspredikers opstaan die het einde van de wereld blijven aankondigen. Gewoonlijk zijn dat niet-geschoolde economen of doemdenkers. Maar wat ze gemeen hebben is dat ze het einde der tijden aankondigen! Een ander gemeenschappelijk punt van die onheilspredikers is dat ze vaak enige bekendheid genieten in hun eigen niche en dat ze, bewust of onbewust, van die bekendheid gebruikmaken om ons ervoor te waarschuwen dat het einde nabij is. Mocht u eraan twijfelen, stap een bibliotheek met een redelijk voorziene economische afdeling binnen en zult het zien: literatuur over het einde van de wereld zit momenteel in de lift. Dat geldt bijvoorbeeld voor de Fransman Nicolas Baverez, die voortdurend paniek zaaiende werken spuit. Daarin voert hij bijvoorbeeld een directeur-generaal van het IMF, afkomstig van Benin, op die in het Parijs van 2040 aankomt en een marginaal, verarmd, failliet en verscheurd land aantreft, met alleen maar zeer rijken en zeer armen. Dat is volgens Baverez wat Frankrijk te wachten staat als het ervoor kiest de waarheid niet onder ogen te zien! Een andere auteur, Clive Hamilton, publiceerde rond dezelfde tijd een schrijfsel met de korte titel 'Requiem for a Species'. Hij onderzoekt daarin de gevolgen van een opwarming van de aarde met vier graden voor de wereldeconomie. Wij besparen u de details, maar de beschrijving van de ondergelopen landen is afgrijselijk. Waarom heeft die Hamilton dat boek geschreven? Omdat hij wil aantonen dat het al te laat is om nog iets aan de klimaatverandering te doen en we ons erop moeten voorbereiden! Van dat soort boeken zijn er de laatste tijd heel wat verschenen, en steeds met hetzelfde thema: het einde der tijden is nabij!

Maar waarschuwen is één zaak, buitenmatig dramatiseren is een andere. Historisch is het een feit dat dergelijke boeken na een zeer zware crisis altijd goed in de markt liggen. Zelfs als ze slecht zijn. Een beetje zoals in slechte griezel-films, waarin de held liever de trappen van het spookhuis beklimt dan te gaan lopen. Het is een slecht scenario, maar het werkt! In werkelijkheid zijn dergelijke schrijfsels totaal nutteloos, want gewoonlijk hebben ze het verkeerd, zoals we onlangs nog konden vaststellen met al die voorspellingen over het einde van de euro. Nochtans, wat we in crisistijden nodig hebben, is op de eerste plaats vertrouwen!

We zouden best eens terugdenken aan de wijze woorden van Maarten Luther in de 16de eeuw: "Als ik wist dat morgen de wereld ten onder ging, zou ik vandaag een appelboompje planten". Met deze gevleugelde uitspraak wijst de vader van de protestantse hervorming ons erop dat ook al zijn we niet allemaal een kei in economie, ons collectieve geloof toch bergen kan verzetten. Lang leve het vertrouwen! ●